

Araret, cui dixit Servator: *Sequere me!* Annue juvenis, sed prius facultatem petiti abundanti domum, & mortuum Patrem sepeliri. Negavit illi Dei Filius hanc facultatem inquiring: *Sine, ut mortui sepellantur mortuos suos, in autem vade & annuntia regnum Dei.* Hac responsio est admirata dignissima! quero enim, an non jure naturali ac Divino oportet honorare parentes, & illis omnia obsequia, praesentium ultima deserere? oportet utique? cur ergo non permittit Christus Dominus, ut hic filius parenti suo ultimatum sepulchri honorem exhiberet? Praeterea huic dubio succurrit S. Ambrosius in Luc. (hic) inquiring, hunc juvenem fuisse ex gentilibus, & ideo Christum non voluisse, ut sepultura causa rediret ad suos, ne forte ex conversatione & persuasione amicum depravatus a vocatione & sequela Christi desisteret. *Non revocatur ob officio Patris filius; sed fidelis a praesenti communiis separatur.* Omni Christiane, quam potens tua praesumptio refutatio est hic Evangelii locus! Ille juvenis ante oculos habebat in feretro expositum parentis cadaver, & tamen ob praesentiam gentium amicorum verfabatur in periculo perversionis in materia fidei: cur ergo credam, quod tu non obstante tua, quam dicis, imaginatione mortis ob praesentiam tui furis personarum non sis futurus in periculo perversionis in materia castitatis, quae longe est subtilior? Ea quam inepte loquaris! utere tu factis remediis in his tentationibus, quae inopiant teobruunt, non quae tu voluntarie acceris!

12. Ergo prodam occultum carcinoma in nomine Domini? Mi concionator, non possum declinare illam illius persona familiaritatem; sumus sponsi, illa mea est, ego illius! O mi Bone, quantum tu suspitum ex hoc corde expromis? imo non tam ex hoc quam ex corde Matris Ecclesiae, a nemine alio gradus detrimendum pati solita, quam ab his personis, quae impudentissima libertate, inconfusis parentibus, & inficis amicis clancularis deponationes ineunt, & deincepsentibus sibi, quam aliis non deponationis, permittunt esse vivere arbitrantur. Quondam integra Philisozorum regio ab immuni incendio devastata fuit: *Evangelii conversata sunt in tantum, ut videret quos & diversa flamma consummarent.* (Jud. 14.) Unde tantum infortunium! quis fuit crudelis ille incendiarius? Samson fuit! is existit odio contra Philistaeos actus, novo inauditoque nocendi inventore ceatas vulpes venatione cepit, esque par & par colligatas appensis ad caudam ardentibus faculis per maturas fetegas abigit, ex quo longae lateque vineae & agri exiit sunt. Per vulpes has usque adeo perniciosas, intelliguntur interprete Hugone in cap. 8. Matth. lascivi amafii & amafiae vel turpis amoris, vel preteritum sponsaliorum vinculo colligati, o quantum hi agro Ecclesiae ruinam inferunt, & pessimo suo exemplo pudendum libidinis incendium non sine innumerabili animarum strage longe lateque propagant. Audite miseri! esto vos esse deponatos,

Dominica III. post Pascha.

CONCEPTUS XXXII.

De speribus satisfactoriis, & in primis de tolerantia adversitatum.

Vos vero contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Joann. 16.

Tolerantia adversitatum est optimum remedium ad expiationem peccatorum.

1. **VOS** vero contristabimini. Hic habetis oraculum, Charissimi Apostoli, qui Christus Magister vester famem, sitim, inopiam, contemptum, persecutiones, carceres, ac crucentam mortem vobis denunciat! haec merces vestra est, quod relicta omnibus Christum secuti estis, quod ejus Divinitatem, ac gloriam intra & extra urbem Hierusalem coram judaeis, & gentibus generose asseruistis, quod sacram Evangelii legem in universo orbe promulgastis! Tu O Sancte Petre Romae, & frater tuus Andreas in Achaia crucifigemini! Tu O sancte Thoma in India sagittis & lancea confisgeris! Tu O sancte Mathia in Aethiopia lapidibus obrueris! Tu O sancte Jacobe de templi fatigio praecipis dejiciaris! Tu O sancte Bartholomae ex corbaribus. Vos omnes Discipuli Domini *pluribus & sibi*! post amantissimam vitam nil aliud vobis supererit quam dolorosa mors & crudele martyrium! Sed cui ingenis hanc vestram fortem, si Deus ordinare volet; quos amat castigat, & quos in amicos recepit, nulle adversitatis affligi permittit. Capiat experientiam, qui alliberat, peccator; convertatur hodie ex toto corde, atque cum Deo loqui in amicitiam perfecte redeat, si antea in bonis corporis, fama & fortune felicem se reputavit, cras & perentid in omnibus istis afflictionibus tenet, conflurgat contra ipsam insperatam agitudines, falsi fratres, injuria odia, & proximorum inimicitiae, damna temporalia, & quaevis alia mala, id quod spiritus sanctus jam dudum per Regem sapientissimum promulgavit, inquiring: *Hic secundum ad servitium Dei - peccata autem suam ad tentationem, &c.* (Eccli. 2.) Ista ergo quidem compator, & solati causa colloquor cum sanctis Christi Apostolis! verum & video, quod illi adeo nullum tristitia signum edant, ut potius exuberanti animi latitia cruces, lanceas, lapides, baculos, cultros, aliaque crudelitatis instrumenta amplectuntur, osculaturque, atque felices se reputent, si possint per Nomiae Jesu contumeliam pati! Nempe exhilarantur eorum animi per verba quae Christus statim subiecit: *Tristitia vestra vertetur in gaudium!* Quid loquitur? Sequitur, quod plane sub amaro adversitatum cortice longe dulcor nucleus deliteat, quam nobis imaginemur, & quod illi Christiani gravissime decipiantur, qui obvia quavis cruce afflicti in furias agitant dicentes: Ille & ille meus inimicus hoc mihi malum fruxit! peccat; quia multorum peccatorum, & forsitan ipsius damnationis mihi causa est & origo.

fatos, tamen jus nullam vobis competit in una domo commorandi aut ea qua putatis libertate conversandi: peccata, quibus nunc statim matrimoniali praluditis, Divinum maledictionem super caput vestrum adducet! eritis miserissimi, pauperissimi, afflictiissimi, & millenis adversitibus obnoxii conjuges; quare? quia in statu soluto fuisse impudentissimi peccatores! Ita Deus loquitur!

13. **Epilogus.** Verum quid in refutandis hujusmodi objectionibus multum fatigor, quas certe infelices vultu, si boni Christiani essent, nunquam afferrent. Et haec est praeter ceteris efficacissima omnium refutatio, pugnant pro suis familiaritatibus ac confortis tanquam pro aris & focis, quia sinceram emendationis voluntatem, salutis curam non habent. Homines sancti, qui peccati horrorem, Deumorem, & vivam rerum aeternarum fidem in animo gerunt, non sic utuntur, non tergiversant, non praetextus ac pallia quarunt, sed coeca obedientia, ubi vel umbram peccati advertunt, sine mora fugam capestant. Prae mille aliis juvat hic pulcherrimam historiam succinate afferre, quam Surtius 3. Nov. T. 6. & alii scriptores commemorant. Sancta Wenefrida Virgo in Anglia, (Sanctae 5. cap. 8. in Regu. Dei. Rossigul. cent. 2. mir. 16.) unica Principis Tevitant filia, cum sanctum Abbatem Bennoum de incomparabili Virginitatis thesauri saepe dicurrentem audiret, adeo caelestis sponsi amore exarsit, ut illi teneris in annis illam in castitatem venerit consecravit. Quondam, cum ejus parentes, die Dominica rei Divinae causa & domo aberant, repente in ejus cubiculum irrupit Cadocus Regis Alani Filius: cohorrui Virgo, & tota facie verecunde rubuit. Verum Princeps amice salutatum iussit bono esse animo, se hac venisse in suos illi amores significaret, conjugumque una cum regno offerret. Rececit retro Virgo, & opportunitatem nata, cum procius nil minus cogitaret, per fenestram periculoso saltu se eiecit, malens de vita, quam de Virginali candore periclitari! Cadocus in furias zelus cito per scalas prorupit, Virginem efflere jubet, insistentem stricto gladio infestatur, & tandem in ipso tempore occupatam capite truncat. Obstupuit decumanum facinus plebs Christiana, & sanctus Praeful Bennoum de sacrorum progressus scelerato Gadoco Divinum ultionem impetratus est, qui derepente mortuus concidit. Tum sanctus Vir venerabilis Virginis caput de terra sustulit, truncoque corpori adaptavit; & ecce! confestim illa revixit, retinens circa collum modicum cicatrix per modum rubentis filii in signum martyrii: eo autem loco, ubi decatum Virginis caput cecidit, illico limpidissimus fons et terra erupit, ejusque aquae diversis morborum generibus medebantur. Eius mi Christiane, sic impudicitia pericula fugat oportet, qui Deum, & Virginalium candorem amat. Cur non & tu tam caute pericula fugis? Responsum mei in vicem dei tibi confidentiali! &c. &c.

Claus. Spirit. Catech. Cent. Tom. II. Pars II.

set tibi cedere in grande anime emolumentum. Divinissimus mundi Redemptor, quondam Hierosolymis delatus est ad probaticam piscinam, ubi magna coxorum, aridorum, claudorum, aliorumque agrorum multitudo jacebat, expectantium aquae motum cortis temporibus ab Angelo factum. Inter hos erat paralyticus a toto mundo derelictus, non enim habebat hominem, qui illum in aquam ab Angelo commotam demitteret; & sic triginta & octo integris annis miseranda paralyti afflictus in litore jacuit. Christus Dominus benignis oculis in eum intuitus quaevisit. (Joan. 5.) *Vis sanus fieri?* Hac interrogatio, qua teste mox de Caesari (lib. 5. cap. 27.) Dei Filius dicere voluit: *Nescies tibi sanitate?* est utique oppido mirabilis! quid enim dubitas, o Domine? hac enim est intentio & unicus finis, propter quem miserimus homo tanta temporis diuturnitate ad ripam medicinalis aquae commoratur: nil aliud ardentius desiderat ac suspirat, quam sanus fieri! crediderim! verum S. Irenaeus (lib. 4. c. 13.) & Cyrillus (lib. 4. cap. 113.) autumant, magnam esse dubium, an non paralyticus agnitivam sanitatis praesertit, & consequenter ad interrogationem Christi negative respondere debuisset. Quare? quia hac agnitivae Divinitus tibi inflicta peccatorum reatum expiare, & Divini iustitiae pro residuo poenae reatu satisfacere poterat. En mihi Christiane, quanti interit, ut adverteat, quam patris, bene utaris. Tu dicis eam tibi cedere in peccatorum augmentum, & hoc adeo est contra intentionem Numini, ut per adverteat potius deberent peccata expungi, quam multiplicari. Si sanctis virtutum supernaturalium principis bene effes imbutus, & ego ex te quaerem: Vis ab hac adverteat liberari, deberes respondere: Non volo, quare? ut Christum patientem imiter, ut Deo pro peccatis satisficiam, ut poenas purgatorii recidam! Sic bene!

10. Et certe hoc ipsum, posse per adverteat tem temporalem purgatorii poenas redimere, grande est beneficium: scis qualia, ac quanta sint purgantium flammarum tormenta? Non est minus loci, ut ea tibi proluxe describam: unam tamen non possum fugere historiolum, qua poteris ex pollice cognoscere gigantem. (*Mani de purg. disc. 1. num. 15.*) Vir quidam religiosus ad mortis confinia deductus id unum desiderabat, ut antequam vita fungeretur, ab Abbate pro more sui ordinis poenitentiam rogare posset, qua quotidianas imperfectiones, & leves regularum transgressiones expiaret: verum Abbas negotiorum causa & monasterio absuit, nec prius rediit, quam aeger obiit. Parantur ergo funeralia, corpus sarcophago committitur, adest dies & hora sepulturae. Interim advenit Abbas, funeri se comitem jungit, cadaver portatur ad tumulum, cum ecce defuncti spiritus apparet a nemine nisi ab Abbate visus, ad cuius pedes prostratus aiebat, eam sibi facultatem a Deo datam esse, ut pro levi-

bus delictis poenitentiam petere posset. Bene est, subinferebat Abbas, sufficit tibi pro poenitentia, ut in purgatorio manens habi diutius, quam corpus tuum in sepulchrum demersum fuerit. Tum eumvero animam in incoeditis ejulatus erupit, qui per totum Monasterium audiebantur, vociferans: O crudelem Abbatem! O poenitentiam abique misericordia! Christiane mihi, non exhorrebitis? si anima hujus Religionis inanis vel alterius momenti in purgatorio nimis crudelem & intolerabilem poenam reputavit, Deum immortalem! quid crit integer annus aut biennium, aut triennium, aut decennium, aut vicennium in terribili hoc ergastulo? & tamen tormenta ad tantum temporis diuturnitatem protrahit ad eos, nihil sunt novi, ut passim legantur in historiis. Jam quis non felicem se aestimet, si possit tantorum suppliciorum reatum levi litore expungere? & hoc fit per tolerantiam temporum adverteat. Mihi Christiane, si verbum aculeatum, si levem injuriam, si inimici persecutionem, si tuam pauperatam, aut aliam quamvis afflictionem amore Dei tui patienter sustineras, sane in Divinae iustitiae rationibus tantum potes delere debitum, quod in altera vita per complurium annorum tormenta solvere debuisset. Quis igitur adverteat non magni aestimet!

11. In Historia Ordinis Praedicatorum (4. p. 1. c. 30.) perhibetur, quendam Religiosum gravi morbo decumbentem, dum orationi vacabat, extra se raptum esse, & subito exclamasse: *Domine libenter usque ad diem iudicii!* Hoc audito attonitus infirmarius quaerebat & quid significare vellet hoc clamore? Et respondit aeger: Deus mihi revelavit, quantum thesaurus deliteat sub afflictionibus, quantum sit premium illis correspondens, & quam fortunata fors sit, hic illud exolvere, quod peritendum restat in purgatorio. Id dum ego audiveram, tantum patendi desiderium me iniecit, ut Deo me obtulerim ad passionem militum & plurium annorum: ideo in hac voce erupi: *Domine libenter usque ad diem iudicii!*

12. Epilogus. Jam reflecto iterum oculos ad thema seu textum, quem initio sermonis addaxi, non quidem ad ea verba, *vos contristabimini*, de quibus haecenus satis proluxe actum est, sed ad sequentia: *erisitia vestra vertetur in gaudium*. Mihi Christiane, suadeo tibi, ut post sacramentalem poenitentiam Deo tuo pro peccatis per tolerantiam adverteat satisficere itudeas; quia haec ipsa adverteat tolerantia quondam immenitum tibi pariet gaudium. Gaudium tibi erit, cum videbis has adverteat a Deo, non ab inimico homine sustulisse profectas! gaudium tibi erit, cum videbis, has adverteat ad summum anime tuae emolumentum esse datas! gaudium tibi erit, cum videbis, per has adverteat immenitum poenarum debitum fuisse in purgatorio expiandum. Tuac

alia erit rerum facies! nunc in exigua afflictione consiliatus ingemiscis, lacrymaris, ejulas: tunc autem Dei ferientis manus oculaberis; tunc gratas infinitas rependes, quod affligens te affligendo tibi non pepercerit, dicens: O Domine, quam bonus, quam pius, quam providus es! laudo ac benedico te propter illam, quam misisti adverteat: quia nunc agnosco, sic me ab innumeris peccatis & ab ipso aeterni interit, aut saltem a terribili purgatorii poena fuisse praeservatum! Ita tu loqueris, & ego te hodierni sermonis commonebo, habiti supra hunc Evangelii textum: *Vos contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium!* (Joan. 16. &c.)

Dominica IV. post Pascha.

CONCEPTUS XXXIII.

De spiritus satisfactoris, & specialim de indulgentiis.

Vade ad eum, qui misit me, nervo exvobis interrogat me, quo vadis? Joan. 16.

Poenae ex peccato resisana expungitur per indulgentias.

MI Christiane, si verbis Evangelii hodie ex te interrogem: *quo vadis?* recte quidem respondes cum Christo Domino: *Vade ad eum, qui misit me;* ideo enim ex nihilo creati, & in hunc mundum misisti sumus, ut per vitam meritoris operibus plenam ad Deum, & aeternam beatitudinem inquam ad finem & scopum nostrae creationis tendamus. Verum non tu eadem securitate ac fiducia id affirmare potes, qua Christus Dominus; ille enim innocentissimus, & omnis aevi expertus Deus est, quem in via ad calum nullam omnino impedimentum remoratur: tu vero peccator es, consequenter in via salutis duplex obiaculum habes, culpam quidem, quia pugnat cum gratia, sine qua salus obtineri non potest: poenam vero, quia haec pugnat cum gloria, qua beati in calis fruuntur. Si igitur inoffenso pede vis Christum praecantem in coelestem patriam sequi oportet, ut geminum hoc obiaculum prius removes. Et culpam quidem quod vitas, audisti illam per Sacramentum poenitentiae auferri. Poenam autem quod concernit, illa duplex est, aeterna & temporalis: aeterna una cum culpa per sacramentalem Sacerdotis abolutionem remittitur: temporalis vero, qua ordinarie remanet, vel in hac vita per voluntarias satisfactionses, vel in altera vita per emendatorii carceris igras eluenda est. Felix ille est, qui in hac non in altera vita residuum poenae debitum expungere fatigat, & in hunc finem, mihi Christiane, tibi ultima vice commendavi aequanimem adverteat tolerantiam. Vis, ut aliud id genus remedium tibi suggerem? En opportuna hodie, dum communio mentis & indulgentiae recurrunt, te offert occasio! (*Commo 17. in Extra. Usus de penit. & Romif.*) Indulgentiae sunt optima satisfactio pro residuo poenae reatu: quia nihil aliud sunt, quam hujus ipsius poenae temporalis conditione certorum operum aut precum a

Deo facta condonatio. Nostra opera ex viribus mere humanis profecta sunt moneta valde exigui valoris, igitur Ecclesia aperiit nobis suum gazophylacium, ut ex meritis Christi & Sanctorum pro libitu depromere, caque Domino Deo in satisfactionem pro contractis debitis offerre valeamus.

2. *Proposio.* Igitur de indulgentiis erit hodiernus sermo. Et primo quidem explicandum erit, unde inexhaustibilis indulgentiarum thesaurus in Ecclesia existit? Secundo, quem fructum, hae effectum indulgentiae operantur? Tertio, quomodo seu qua dispositione lucranda sint. Materia haec est valde utilis, & homini peccatori, qui vera poenitentia delicta expiare, salutem suam in tuto collocare desiderat, perquam necessaria; proinde obsecro, Attendite & Favete.

§. I. *Hinc quaeritur primo unde indulgentia sit.*

3. *Confirmatio.* Uade & ex quo fundo pretiosissimus indulgentiarum thesaurus in Ecclesia existit? Nota repositionem! Omnia opera salutaria geminas habent dotes, quae ab illis separari non possunt; meritum & satisfactioem; meritum est dignitas ad premium, quam consequitur quilibet ex vera virtute operatur; & hoc meritum ita ipse operantis proprium est, ut alteri id cedere nulla ratione possit; *Ungulique populum mercedem accipit, secundum suum laborem*, inquit Apostolus. (1. Cor. 3.) Satisfactio est, qua flagitantem expunguntur debita, qua peccando contraximus, & haec etiam aliis donari potest, haud aliter ac in orbium divitis est satisfacere pro debitis, quae egenus quidam contraxit: *Vestra abundantia illorum supplet inquam.* (2. Cor. 8.) Hinc jam intelligere licet, unde profulerint amplissimae opes, quae Ecclesia nobis ad satisfaciendum pro contractis debitis subministrat: nimirum conflatus est iste thesaurus ex actionibus satisfactoris, quas tum alii Dei amici, tum sanctissima Virgo Mater, tum praecipue ipse Jesus Servator in arario Ecclesiae repositurus: sunt enim haec pauci ex antiquo Dei numero, qui cruciatibus suo arbitrario toleratis, doloribus morborum, aut supplicis tyrannorum longe plus Deo exolverunt, quam p suis noxis deberant. (S. Thom. 3. p. 2. q. 25. art. 1. in e.)

4. *Utrum ostenderentur peccata mea, quibus iram merui, & calamitas, quam pater in fluita: quasi arena maris haec gravior apparet;* ita in finitio suo exclamare non dubitavit patientissimus Job c. 6. quod autem Job de se affirmavit, multi Sanctorum uti Pontifices, Anachoretae, Martyres, Confessores, Virgines, & alii de se verissime dicturi essent, qui, quo chariores Deo virtutibusque magis ornati fuere, tanto acerbioribus cruciatibus fuerat exerciti, quin immo quanto magis vitam ab omni peccati umbra alienam duxerant, tanto magis infatigabili pro Deo patiendi desiderio asserunt illudque tandem expleverant, dum aliquifecti, ab illi praedati, alii in exita ejacti, alii laetis consociati, alii igribus

ignibus exusti, alii ferarum unguibus dissecti, alii tandem pice & plumbis bullante sepulti sunt. Proinde ingens ista satisfactorum summa, cum in celum beatos comitata non sit, utpote nulli ibi usui futuris, ubi nemo quidquam debet, Ecclesie ut heredi ab intestato a filiis suis locupletissimis relicta est. Quid dicam de Virgine Matre? Hæc sane est nihil unquam Divinæ Justitiæ debuerit, tamen ad verum plus tulit, quam tota reliquorum calium phalanx; hinc jure merito a sanctis doctoribus appellatur sol martyrum; tantum enim, quos perpessa est, dolores sperarunt aliorum martyrum tormenta, quanto plus lucis solanus a fe diffundit, quam numerosissima reliquorum siderum turba. Dom morienti in cruce Filio addidit, tam atrox cruciatum sensus fuit, quam ardens amor, quo in illum ferabatur, unde fuit patrem amando non habuit, ita nec patiendo, sic ut attonitus Propheta Jeremias, dum querit, cui doloris vim illam maximam comparare deberet, demum illum mari similem pronuntiavit, quod aquarum & amaritudinis quasi immensitatem complectitur. Cui assimilatio in filia Jerusalem? cui exaqualitate magna est vultus mare coarctio sua. (Jerem. 2.) Denique si Mariæ sanctissime Matris cruciatum mari comparatur, quid de Filii ardentissima vita, ad dolorosissimam mortem dicendum restat? nonne merito vocari potest oceanus vastissimus, in quem omnia dolorum flumina ac maris se effuderint, fecerintque abyssum aquarum tam profundam, ut a nemine, nisi a solo Deo explorari valeat. Quamquam autem hæc infinitorum cruciatum perpessio oblata fuerit ad satisfaciendum pro mundi delictis, quantum tamen ex ea speresse potemus ad satisfaciendum pro debitis nostris quibuscumque, cum una sola Divini sanguinis guttula suffectura quidem fuisset ad expungendum debitum, hoc tamen non obtinente omnino sanguis in Divini corporis venis contentus liberalissimi bonitatis fuerit profusus.

6. In igitur divitias inestimabiles, in gazophylacium Ecclesie, cuius Romanus Pontifex tanquam supremus Christi Domini in terris Vicarius dispensator est, latas, que cum ne mirum dicuntur *Theophrastus in de fistula*. (Ezek. 30.) Et hoc thesaurum omnes indulgentiarum opes deponuntur, per illas liberalissime communicantur nobis satisfactions, quas Servator noster Christus Jesus, & sanctissima ejus Mater, ac fratres nostri nata majores Beati calites reliquerunt. Nonne jure meritissimo potest nobis Deus occurrere illud, (Joann. 4.) *Alit laboraverunt, & vos in laboribus operum vestrorum?* Christus laboravit, Beatissima Virgo laboravit, sancti calites laboraverunt, & non quasi otiosæ inertes alienis divitiis ditamur. Jam ulterius!

7. Alii Secundo, quem effatum operantur

8. Quem fructum, seu effectum operantur indulgentie? Respondeo, prout supra jam in-

stituavi, extinguunt residuum poenæ reatum, vel ex integro si sint indulgentie plenarie, vel ex parte, si sint non plenarie. Ut res clarus pateat, notandum est, quod primis Ecclesie facultis fideles, quia tunc valentibus & viribus longe fuerunt firmiores, etiam in expiendis poenitentia noxæ longe fuerint anteriores, & sæpe unum grave imo & leve peccatum multorum annorum castigacione vindicantur. Eusebium miræ sanctimonie Alecta, qui in prælectione Evangelii oculis in eos, qui in crepidine montis laborabant, rutilicos coniectis animi dilatacionem admittit, ut noxæ hujus, que apud nos pro nulla reputatur, poenas daret, extera ferrea collum adstrinxit, que corpus sic deorsum traheret, ut prono in terram capite calum intueri non amplius posset, neque hoc tantis alterative dici supplicium fuit, quadragesima omnino annis quibus supervixit, tunc ipse captivus permansit. (Theod. in Hist. PP. l. 4.) Eiusmodi multis antiqui Christiani haud raro in seipso lævabant, nec mitioribus fere Sacerdotum sententiis in sacro tribunal. plebebantur. Admirata & vix non horrore digni facti antiqui Canones, quibus poenitentia ad singula quævis peccata secundum proportionem taxabantur: hujusmodi poenitentia ordinariæ erat tres aut quatuor septimanæ dies in pane & aqua jejunare, sacco vestium nudis pedibus incedere, nullam carnem manducare, nec vinum bibere, non accedere convivia, lusus, muscas aut theatra, continuo lumen aut supra lapidem cubare, & quæ sunt similia, de quibus jam alias discursus me memini ac dixisse, quod id genus poenitentia secundum diversitatem delictorum interdum ad quadraginta dies, sæpe ad annum, ad triennium, ad quinquennium, aut omnino ad reliquos vite dies solita sit protrahi.

7. Incidenter & occasione hæc potes mi Christiane, addiscere notionem terminorum, qui in materi indulgentiarum perscrutator solent adhiberi, & Jordan a paucis intelligantur: v. g. una quadragesima, indulgentia viginti annorum, plenaria in forma jubilee, & qui sunt alii hujusce loquendi modi: quid intelligantur per ista? per unam quadragesimam intelligantur indulgentie, que si illas lucratur, remittant nobis totam illam poenam, que nobis remittetur, si quadragesimæ diebus juxta rigorem antiquorum Canonum poenitentiam ægerimus: paritermitti lucrari septem aut viginti annos, idem est ac de reatu poenæ tantum extinguere, quantum alias per septem aut viginti annorum poenitentiam fuisset extingendum. Denique per indulgentias plenarias intelligitur, plena omnium peccatorum remissio, ita ut felicissimus homo, qui illas lucratur, in unico momento reducatur ad statum innocentie baptismalis, (Alex. ab Alex. l. 4. c. 10.) sit liber ab omni consensum culpa, sed etiam poena, & sillo temporis punito expiaretur, sine omni purgatorio ad celestem paradysum evolare. O quis non permagnè æstimet compendiosam hanc satisfactoriam

methodum, quæ primis illis sæculis erat valde austeræ & vix non scribilibus? quamquam enim promerendis his indulgentiis necesse fit exequi opera, que superno Romæ Promissus condus impera; illa tamen adeo parum difficultatis habent, ut nulla videri possit. Cum olim Romanis in Republica Domini servos libertate donabant, moris erat virga bis aut ter humeros verberare. Quis idcirco dixerit hanc potius cæremioniam quam verberationem fuisse contra leuitatem Dominorum? plane nemo! sic enim benignitati Ecclesie plus quam materne gratiæ deccat, licet indulgentiarum favori & nihil levissimas poenas adjungat, petendo v. g. ut adeatur Ecclesia, ut oratio haud longa fundatur, ut pauperibus modica elemosyna detur, ut unius diei jejuniu fervetur, & quæ sunt similia.

8. Sed quare Ecclesia hodie ab illo poenitentiarum rigore recedit? Quia benigna Mater est, que videns non eadem nunc, prout primis illis sæculis esse naturæ humane vires, filiis suis plus quam alias compatitur, omni quoque acriore vino, tantum oleo misericordiam vulneribus nostris mederi constituit: relinquit quidem jam poenas Deum plenam pro peccatis compensationem exigendi, nobis autem ex alieno suppediat opes faciendæ compensationi æquales. Ut fastidia elephantum corpore extingantur, optimum factum est multo illum oleo potare, (Arist. hist. an. l. 8. c. 26.) Pari ratione Ecclesia, ut peccati telum animæ nostro tenaciter inherens evelleret, maxime consilium judicavit, oleum illud misericordiam purissimum nobis præbere. Neque ideo quis putet, mutatam esse Ecclesiam; eadem illa est, sed mores nostri diversi sunt. Proinde haud aliter ac cum rerum victui necessarium pretia excederent, publica panduntur horrea, ne egentiores fame pereant: clausa autem inveniunt eadem, cum alimentorum abundantia est, ne ignavo otio populus torpescat, sic Ecclesia olim cum parce flos pandebat thesaurum, nunc autem arate tam munificæ manu illos largitur, siquidem initio ita agendo fovisset socordiam, nunc autem parce erogando impelleret ad desperationem. Sic etiam in Judæorum Republica olim solum sex civitates reliqui nominatæ sunt, (Abul. in m. c. 29. Jof. 10.) cum autem Jolie rebus moderatatur, accesserunt transjordanem tres aliæ, ut major dilectum imperbecillitas plus pietatis ac misericordiosis experiretur. Procedamus ad utiliora.

§. III. Tertio, quomodo lucranda sint.

9. Quomodo ergo, & qua animi dispositione lucranda sunt indulgentie? Respondeo duo hic esse observata necessaria, primam ac pæcipuam est istas gratias, seu amicitias Divinæ, quæ propter plane ridicula sunt eorum studia, qui ad istationes, ad supplicationes, ad indulgentias peccato fordidis currunt; volunt enim accipere favores, ad quos accipiendos revera inceptum

ac incapaces. Ratio hujus rei est clarissima! Indulgentia, prout dictum est, fuit participatio opum inæstimatorum, quas Beati Calites, Dei Mater, ipseque Dei Filius paraverunt: fieri autem non potest, prout observat Angelicus (S. Thom. sup. q. 17. a. 1.) quicumq; salubris lucri ex membris suis in membrum mortuum derivari: Membrum mortuum non suscepit infusionem ab aliis vivis. Quisquis autem noxa lethali tenetur, in mystico Ecclesie corpore membrum est emortuum: frustra igitur a Beatis Capitibus, frustra a Christo capite indulgentiarum influentiam expectat. Quid ergo genium? Inscera confessio permittenda est ab hac sporte incitum facere, cum exequi cogitamus, que a Pontifice imperata sunt, ut tanto sinus de Dei gratia fecutores, cum cætera præstamus. Quodsi confessionis occasio forte non vacat, cum in visitatione certæ Ecclesie indulgentias ibi concessas lucrari cupis, saltem una cum proposito proxime faciendæ confessionis cliciendi est contritio perfecta, qua non modo peccatum, sed omnis peccati affectio ex animo ejicitur, non enim est credibile, quod Dominus Deus in amicitiam, & quidem intimum, una cum remissione omnis poenæ recipiat animam nisi ab omni peccato perfecte delatcatam.

10. Alterum deinde, quod ad lucrandas indulgentias indispensabiliter necessarium est, in eo consistit, ut opera que præcepta sunt, maxima attentione ac perfectione obeantur. Disceptant quidem Theologi (Saver. 3. p. 1. c. 4. disp. 52. sect. 6. contra Navarr. de indulg. not. 19. n. 6. & not. 32. n. 26.) magnis utriusque studis, an indulgentiarum gratia obtineri possit per actiones veniali aliqua noxa infectas, v. g. si preces funderent animo ad alia negotia distracto, si in jejuniu excederent temperantiam, si in sipe pauperibus eroganda vana gloriola aliquid labreperet? Ego in hac controversia libenter amplector opinionem benignam, gravissimos auctores secutus, verum certum non sum, an ita constituerit ille, qui habet thesauri hujus dominium plenissimum, & qui illius distribuit tantum curam summo Pontifici commisit. Proinde ratio videtur exigere, ut quisque, quantum potest, certissimus esse studeat, illud animo volens, quod, quo minus est, quod obtinendo tam ingenti indulgentiarum bono requiritur, tanto æquius fit, ut quantum fieri potest, omnibus numeris fiat absolutissimum. Quis imo hanc attentionem ac perfectionem operum videtur exigere ipsa grandis felicitas, que ex indulgentiarum lucro in talem animam redundat. Felicitatem hanc fuit explicare brevi historiola, que in annaliis Seraphici Ordinis refertur.

11. Ad famam celeberrimi illius jubilee Mariæ de Portiuncula (Hist. S. Franc. 7. l. 1. c. 2. r. p.) navigarunt ex Sclavonia ceatum et viginti persone, operæ pretium esse ratæ, ut ipsi spiritualis hujus thesauri maris & mortis periculis se committerent. Pervernerunt feliciter ad sacrum

facorum Sacellum Mariae de Angelis, & assignata die sacras industrias pro indulgentiarum locutione prescriptas pro virtibus peregrinat. Confessio negotio in partium reverti parabant. cum ecce una mulier itineris socia repente gravissimae firmitate correpta diem ibi obit. Peractis funeralibus profecti sunt iter, at ubi navim confederant una nocte apparuit illis defuncta immenso splendore circumdata & dixit: Gaudete mecum locuti, siquidem pro vestra consolatione me ficit Sanctissima Virgo Domina nostra, ut vobis annunciarer, me beneficio indulgentiarum Portiunculae eo ipso momento, quo expiraveram, in caelum evolasse, absque eo, quod per unicum instantem fuissim in purgatorio. His dictis disparuit. En mi Christiane, hac est grandis illa indulgentiarum felicitas, posse simul & semel expungere omnem poenitentiam, & sine remora ad aeternam beatitudinem ascendere, & te pigeat pro tanta felicitate persolvere modicas poenas aut alia opera omnino non difficilia? Eheu! Christiana apud nos deficit tanti thesauri aestimatio, quia ipsa copia nos pigros facit: an non pudendum est dari Christianos, qui in sodalio Mariano sacri Rosarii aut Scapularis licet expiatione mensura possent omnium poenarum condonationem consequi, ea tamen turpi ignavia, ut ne his quidem illecebris allici ad rem tam Divinam velint: malant Polypti instar suis carnibus fame urgente pasci, quam escam alibi, paucos passus promovendo quaerere: Volo dicere: malum igne alterius vite noxas suas laene, quam tantillo labore illas delere. Si de lucro paucorum mammularum agitur, v. g. si publica letitiae causa nummali aliquot e palatii cujusdam fenestris in intra stantes spargantur, enimvero undique accurrunt plurimi, manus tollunt, vociferantur, pileos protendunt nullo cuiusquam respectu, medias per turbas sese ingerunt & quantumque impulsu, compressi, retro magno impetu acti, denuo illic, ubi secundiorum fortuna sperant, vi se intrudunt. Ex his apparet, quam si mortua non est, saltem langueat nostra fides; dum pro eo, quo parem ad opes animae colligendas diligentiam adhibere deberemus, etiam sinum aperire, & eas, quae non quantitate offerunt, excipere pigeat. O mi Christiane, quae olim tua locordia peritudo te subibit, veniet enimvero vobis hora, qua in purgantes flammam abjectus videbis ad extremum usque affert atrocissimum poenarum genere tibi lucendam, quod nunc absque labore expungere posses. Tunc dainno tuo sapientior clamabis cum fatuus Virginibus: *Dare nobis de oleo vestro, (Matth. 25.)* id est, optabis ut tua conjux, tuilibi, tui fratres, tui amici in hac vita superfluis prima mensis Dominica confecti sacro Epuloreficiantur, & indulgentiarum suffragia tibi condonent, quae tu in vivis tam non curasti. Sed in initium cadent tua suspiria; Deus enim non admittet, ut quidquam exinde emolumentum in te redundet; quia Magnorum Theologorum (Ca-

ter. 2. 16. de indulg. q. 1.) doctrina est, industrias defunctis pro modum suffragii applicatas nemini minus professe, quam tuis, qui cum viverent, exigam carum rationem habere. 1. *Epilogus.* Eja Christiani audite mea monita! Patriarcha Jacob cum intellexisset, Aegyptum abundare frumento, cujus tum gravi penuria laborabat Palaestina, non sine indignatione filios suos increpuit, (Gen. 42.) *Quare negligitis descendite, & emite vobis necessaria, ut possim vivere!* Ita & ego loquor: quae hoc per Deum concordia est? plena omnium poenarum condonacioni impetranda ne tantillum quidem impenditur industriae, quantum modico pauper lucrando impenderetur? *Quare negligitis descendite, & emite!* Quid autem dico emite? cum ne tantillum quidem ad hanc rem comparandam de suo expendere necesse sit? Nihil de vestro Christus exigit, quia de suo paratus est dare, quantum res postulat. Et per vestram fiat voluntatem, ne quidquam emanet? quid hoc rei est? Invitantur ad Nundinas populares, in quibus tandem nil aliud fit, quam ut argenteum argento, merces mercibus permutantur, & passim accurrunt plurimi. Invitantur ad indulgentiarum forum, in quo totum commercii genus est, velle frui lucro fortis alieni, & vix est qui se moveat. O tepeorem! o frigus! o damnium! &c.

Dominica V. post Pascha.

CONCEPTUS XXXIV.

De operibus satisfactoriis, & quidem de oratione.

Petite & accipietis. Joann. 16.

Oratione petest resilius poena vestra extingui.

1. **R**epeto, quod ex hoc suggestu multoties dixi, dico quod saepe repetit: peccatum non eadem facilitate remittitur, qua committitur; quamquam enim reatus culpe Sacramentali Absolutione extinguitur, remanet tamen reatus poenae pro quo vel in altera vite terribilibus purgatorii supplicis, vel in hac vita variarum adversitatum toleratione, de qua nuper discutimus, justitiae Divinae debet satisfieri. Vis, mi Christiane, alium & faciliorem satisfaciendi modum? Audi quid consilii hodiernum Evangelium & impendens septimana rogationum mihi suggerat! Nimium hic ipse adversitates, quibus iustissimus Deus commissiva tua peccata vindicat, possunt oratione redimi, oratione potest Deus placati, oratione potest pro residuo poenae reatu satisfieri! ideo ipse Dei Filius nos instruit, ut in oratione Dominica ad Deum clamemus: *Dimittite nobis debita nostra:* debita quod culpam non dimittuntur nisi per Sacramentum poenitentiae: ergo jubemur orare, ut nobis dimittantur quoad poenam! Res est clara! hinc legitur in utriusque tam Veteris quam novi Testamenti scripturis, quod homines sancti in periculis, ac necessitatibus, quibus

ob quo.

ob quotidiana ac levia delicta se iuste a Deo puniri credebant: continuo ad orationem confugerunt. Israelitae dura Aegypti captivitate prologi, (Exod. 14.) & veritas patriam itinerantes, cum Pharaonem una cum ingenti exercitu sibi a tergo inhaerentem confecerunt, timerunt valde, quod egerunt? clamaverunt ad Dominum. Jacob & Mesopotamia (Gen. 32.) cum tota familia rediit, cum audiret fratrem Esau armata militum manu stipatum sibi lethales insidias struere, vehementer confusus est: quid egit? oravit ad Dominum. Rex Josaphat, (1. Paral. 20.) cum audiret filios Moab, & Ammon in suam perniciem conjurasse, peridium se arbitrabatur: quid egit? *Totum se contulit ad rogandum Dominum.* Job gravissimis doloribus ac acummis afflictus gaudebat, quod ceteris corporis carnibus carciomate depaatis dederat, *sine tantummodo labia mea dixerit:* (Job 19.) quare? ut possit orare. Jonas ob inobedientiam peccatum gravi tempestate iactatus metuebat naufragium: quid consilii arripuit? id quod gubernator navis ei suggestit: *Surge & invoca Deum!* (Jon. 1.) Idem fecerunt David in persecutione Saulis, Anna in contemptu amulae, Judith in obsequio urbis, Petrus in carcere, centurio in morbo famuli, Chananaea in afflictione filiae, & alii, scientes Deum ostensum non posse alio potentiori remedio, quam oratione placari.

Hae quilibet Christianus sudeat orationi: considerando. Primo quod oratio sit necessaria.

2. *Proposio.* Hoc mi Christiane remedium? & ego tibi sumnoperare commendo! offendit Deum tunc centies milles! ideo centies milles! Atque ut id tibi persuadeam, loquar in praesentiarum de necessitate, de utilitate, & efficacia orationis: Interim tu cogita, si revera musica, prout opinabatur Pythagorici, esset remedium omnia mala curandi, an non insanus esset ille infirmus, qui tanta cum facilitate, immo tanta cum laetitia saltem suum comparare nollet? Parem in moliri duntaxat illum piperis lethargico oppressi sunt illi Christiani, qui orationem, tam facile salutis remedium a Divina Providentia nobis paratum respiciunt, aut negligunt! Favete!

S. I.

3. *Confirmatio.* Initium faciamus de necessitate orationis. Ergo oratio est necessaria? Omnino? Ad quod possem compendiose respondere, ad hoc, ut summam subjectionem Deo debitam exhibeamus. Mancipia olim in facie signabantur, ut ex aperta adeo nota statim, cujus Domini essent, agnoscerentur. Nos mancipia Dei sumus titulo creationis, titulo Redemptionis & mille alia: nosper igitur, ut cognoscamus, quod ab illo dependemus, eumque orationibus ac precibus tamquam tantum humillimam subjectionis notis colamus, ideo tenet S. Thomas 2. 2. q. 87. a. 3. ad 3. orationem inter omnes actus Religionis, quibus essentia Divinae plenitudinem, & nostram a Deo

dependentiam profiteremur, esse praecipuum: *Ora- tio praesentibus aliis actibus Religiosis.* Verum ut a nostro ipsorum emolumento oculos, animamque non avertam, dico absolute, orationem esse ad salutem necessariam. Probatio non est admodum difficilis. Audiamus verbum!

4. Omnibus naturae dupliciter non sumus sufficientes ad faciendum unicum opus bonum: Opus est auxilio Divinae gratiae. Contrarium affirmare est manifeste haereticum jam in pluribus Ecclesiae conciliis damnata, immo repugnans clarissimis S. Pauli Apostoli verbis (1. Cor. 3.) *Nisi fuerint sufficientes egredere aliquid ex vobis, sed sufficiens nostris ex Deo est.* Archita celeberrimus Mathematicus columbam sculpsit mirabilem, ea arte, ut secretis aliquot rotis interius cogitantibus, impulsione centibus per medium aerem volitaret. Sed quomodo cessante rotularum impulsu columba cadebat in terram, quia ad elevandam se extrinseco instrumentorum auxilio indigebat, ad relabendam vero proprium pondus sufficiebat: Ita & nobiscum se res habet; ut ad boni aliquid faciendum exitemur, assidentia Divinae gratiae indigemus, ut vero precipites in malorum barathrum agamur, naturae nostrae ad ima tendentis gravitas satis habeat vicium. Hanc autem gratiam in hodierno Evangelio sine oratione, dicens in hodierno Evangelio (Joann. 16.) *Petite, & accipietis.* Si autem hanc gratiam non vult dare Deus sine oratione; sequitur, sicut gratiam, ita & orationem ad bene operandum nobis esse necessariam, & hanc necessitatem confirmat S. Augustinus lib. de Eccl. dog. c. 56. receiptissimo illo suo principio: *Nullum credimus ad salutem, nisi Deo invitante venire: nullum salutem suam nisi Deo auxiliante operari: nullum nisi oratione auxilium promoveri.* Verba haec sunt quasi catena aurea tunc annularum sibi invicem conexorum: sicut enim impossibile est a statu perditionis pervenire ad statum salutis, nisi quia a Deo vocatus fuerit? & sicut impossibile est, ut vocatus a Deo ad salutem illam sine novo gratiae auxilio operetur; ita impossibile est absque assiduis precibus eadem gratiae auxilia mereri.

5. Promoveamus argumentum loquendo de gratiae perseverantia! quilibet Christianorum ad obtinendam in mortis articulo perseverantiam indiget gratia peculiaris & privilegiata, dicta a S. Augustino, ap. Segn. II. p. 3. dicit. 2. n. 11. *Donum coronans omnia alia dona:* est enim quasi ventus favoris, navim in optatum salutis portum deducens, & omnia impedimenta triumphans: hanc autem gratiam neminem, quantumvis sanctum condigne promereri potest; etenim parum Dei donum, cujus est dare, cui vult. Unde etiam si tota vita fuisset castior Iosepho, patientior Jobo, sanctior Davide, potest tamen Deus permittere te gravi tentatione impugnari & tibi in peccatum, nec tenetur tuam resurrectionem expectare, sed in tali pravicationis statu potest te absque ulla iniustitia nota ex hoc mundo tollere; quia dum majus vite spatium

per diem, imo neque forsam per mensem se Deo precibus suis commendat. Credo hoc olim in altero mundo a maioribus forte tormentum Christianorum videre, quam facile residuum peccatorum suorum reatum expungere potuissent, & tamen solutionem ad purgantem ergastuli tormenta distulisse. Non ita pridem Nobilis quidam Plander in carcerem coniectus fuit, cuius amicis lima, aliaque rumpendis compedibus instrumenta ad capessendam fugam clam submissa fuerunt. Verum quia lima aliaque frangendis vinculis supellex citharæ inclusa fuit, infelix vir non advertit, & sic opportuna occasione uti sciens in ferali pegmate decapitatus fuit. O miser peccator tu a Deo omnia distringendis compedibus tuis necessaria instrumenta accepisti, quasi suavissimæ citharæ, hoc est orationi inclusa, vix tibi si illis non utaris, quia gravissima te in illo carcere expectabunt tormenta. Quare age, antequam hinc discedas, imaginare tibi Deum loqui in illa verba (*Jerem. 34.*) Ergo saltem amodo voca me, Pater meus tu es. Si haec Deus Divini obsequii propitius utilitatis oblitus ad thronum Misericordiae Dei comparere noluit, saltem amodo compare, & parvo illo residuo vite tempore stude compensare prateritam negligentiam (*saltem amodo voca me!* non tunc hinc avocent negotia, non cura familiae, non amici, non recreationes, sine intermissione orare, & contracta debita expungere fatage, dicens: Dimitte nobis debita nostra! Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi! Domine hic ure, hic fecca, modo in æternam parcas, & quæ res similia! &c. &c.

Feria II. Rogationum.

CONCEPTUS XXXV.

Cur preces vestra ad Deum suscipi non exaudiantur.

Omnis qui petit, accipit, qui querit, invenit, & pulsanti aperietur. Luc. 11.

Deus est liberalissimus in suis donis.

1. **L**audatur infinita Dei optimi Maximi Bonitas, qui sicut in exhaustis omnium bonorum fons est, ita caelestis divitas, ac dona sua non tantum liberalissime nobis offert, sed insuper ipsimet hortatur ac simulat, ut audacter ac confidenter ea peteremus, addita assecuratione, & interposita promissionis auctoritate, quod *omnis qui petit, accipit, qui querit, invenit, & pulsanti aperietur.* Deus infinite dives est, quantumque ex largitur; depauperati non valet, ideo etiam avarus esse non potest, qui imo ex natura sua adeo ad nobis beneficiendum propendit, ut a sancto Basilio Seleuciensi orat. 30. comparat feminæ parturienti, quæ non solum libentissimè ventris sui fructum in lucem profert, sed angitur & dolet, usque dum illum enixa fuerit. De Milone quodam Crotoniensi ob insolitum corporis robur inter anti-

quos famosissimo narratur, (*Seg. p. 2. Aft. a. n. 18.*) quod si manum in pugnum strinxerit, membra earum virum inventus sit, qui illum posset deducere: Deus, ut omnipotenti brachio valeat, tante tamen tenacitatis non est, modica preces rite persolutæ sufficiunt, ut aperiatur manus sua, & implet omne animal benedictione. Hæc cum ita sint, cogitat nonnemo, quæ ergo causa subest, quod Deum flectere nequeam? & in mea paupertate, in mea infirmitate, in mea persecutione, in mea afflictione solamen quero, sed frustra; cælum videtur esse æneum, non penetrant mei clamores, Deus videtur insurdisse, non exaudit orantem! Mi. Christiane, si has tu querelas ad sanctum illum Abbatem deferres, (*In Vitæ PP. ap. Sancti, p. 70. c. 3.*) apud quem olim nonnulli Monachi confluxerunt, se pro impetrandis pluvii diu incassum orasse, forsam repereret suam responsum: si non impetrastis, signum est, ajebat, quod meæ orationis. Nota hæc responsum; ita enim & ego dico: si post lapsas preces voti compos non fias, id certe Deo optimo ac liberalissimo attribui non potest.

Cur ergo non exaudiamur in nostris precibus.

2. **Proposio.** Sed signum est, defectum te tenere vel ex parte orantis, vel ex parte orationis, vel ex parte modi. *Non accipitis, eo quod male petatis,* inquit S. Jacobus Apostolus c. 4. Atque hoc est, quod in presentiarum explicandum suscepi. Bene attendendum est, quis petat, quid petat, & quomodo petat, aique ex hoc triplici capite facile desumi potest causa, cur quod petitur, non impetretur. Faveat!

§. I. Quia defectus sæpe se tenet ex parte orantis.

3. **Confirmatio.** Eheu! non exaudior a Deo! Mi. Christiane examina tuam conscientiam, forsam defectus se tenet ex parte tui ipsius, loquor aperte! forsam gravis peccator, & consequenter Dei misericordiam indignus es! Etiam inter mortales inimicus non exauditor, sed antequam pro obtinenda Principis gratia supplicem libellum lavate manus, antequam Dei conspectum subeatis, quanta aversione Deus erga preces peccatoris feratur, cape similitudinem a templo: non ne habes ab experientia hominem, qui scotentem halitu te alloquitur, non solum tibi ingratum esse, sed tantam insuper parere nauseam, ut quævis hora, donec discedat, tibi mille anni videantur? Jam iudica, quæ cum nausea Deus auscultet impuros, blasphemos, perjuros, alioquin peccatores, qui putrefacta intus anima horrendum fetorem infernali mephitis non abfinitim expirant? nonne quadrant hic illa verba: (*Judith. 8.*) *Non est iste sermo, qui misericordiam provocat, sed sermo qui iram excitat, & favorem accendit.* Nota tamen, ut nullus sit locus erroris.

let, insatiabili oculo, desiderioque devorat. Est ulcarius, qui mendacis, perjurus, ac impolitus sanguinem pauperibus exprimit, & tanquam baculi jactatione fructus ex arbore decutit, quos folius epæ manus colligere non potest. Est blasphemus, qui totos dies ira actuans sine ullo respectu contra Deum, & sanctos vocis infansit deprecatur. Nihilominus hi, alique hujus farinae homines vadunt in Ecclesiam: quo fine? ut suas persolvant preces, & supplicem libellum pro accensitibus suis Altissimo porrigant. Sed quævis vos, paulo lenius festinate; an prius ob enormia scelera Deo reconciliati estis? an facta exomologæi peccata expiastis? an saltem in corde compuncti estis, & perperam admissorum veniam petitistis? Nihil minus! Eant ad Ecclesiam, ut videant, ut videantur, at peccata multiplicent, ubi ea debent desistere; & tamen miser hi consequenter, Deum sibi obturare aures! Quam lepide, quam inepte! oportet prius aliqua poenitentia placare iustitiam, deinde primam invocare misericordiam; Clama & vociferare ad ravim usque in cælum: (*Psal. 85.*) *Auribus percipe Dominus orationem meam:* vel ut legit S. Augustinus, ap. Speranz. punct. 5. *Auribus insige, Domine, orationem meam:* respondebit ex alto Deus: figam orationem tuam in auribus meis, sed tu Deum sige legem meam in corde tuo.

4. Antonianus Imperator, ut solus regni solium teneret, Getam fratrem suum optimum Procopem, & quidem in Matris ipsiusmet sui occidit. Quodsi poltea novus hic Caius rubentibus adhuc fraterno sanguine manibus, aliquid donum, aut gratiam petiturus, se Matris lugentis conspectui obtulisset, an aliquid obtenturus fuisset? Minime vero! Et patem id fieri posse apud Deum? peccatores dum manibus Divino ad nostram redemptionem effuso sanguine iniquitati æterni Patris throno se sistant, an gratiam & auxilium invenient? Ah nihil minus! recordemur apertissime illius protestationis per Prophetam Isaiæ, quæ Deus minatur se non exauditorum peccatores in tali statu, quantumcumque vociferantes: *Cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam; manus enim vestrae sanguine plena sunt.* (*Isa. 1.*) An crudelis, saltem prius lavate manus, antequam Dei conspectum subeatis. Mi. Christiane, ut magis magisque intelligas, quanta aversione Deus erga preces peccatoris feratur, cape similitudinem a templo: non ne habes ab experientia hominem, qui scotentem halitu te alloquitur, non solum tibi ingratum esse, sed tantam insuper parere nauseam, ut quævis hora, donec discedat, tibi mille anni videantur? Jam iudica, quæ cum nausea Deus auscultet impuros, blasphemos, perjuros, alioquin peccatores, qui putrefacta intus anima horrendum fetorem infernali mephitis non abfinitim expirant? nonne quadrant hic illa verba: (*Judith. 8.*) *Non est iste sermo, qui misericordiam provocat, sed sermo qui iram excitat, & favorem accendit.* Nota tamen, ut nullus sit locus erroris.

Clavi Spicli. Catech. Corr. Tom. II. Pars II.

ri, me hic loqui loqui de illis peccatoribus, qui actualiter adhuc affectum ad peccata retinent, nolle autem hic a Misericordia throno excludere illos, qui quidem manserunt, fieri tamen boni desiderant. Hi sicut obtinere non est negatur, sic nec rogare prohibetur, prout exempla habemus in paralytico, in publicano, in Rege Manadæ & aliis. Ratio est, quia virtus orationis non fundatur in personæ orantis merito, sed in Bonitate Dei, &que promissionibus, cui indignitas peccatoris, qui peccata sua agnoscit, & æque aversatur, non potest esse obstaculo. Pergamus ad alia.

§. II. Deis quia defectus sæpe se tenet ex parte vel, quæ petitur.

5. Eheu! non exaudior a Deo in meis precibus! Mi. Christiane attende, an non defectus se tenet ex parte illius rei, quam a Deo petis? forsam mala, forsam inepta, forsam tibi nociva est. Alexander magnus pro ea, quam erga Diogenem Philosopherum conceperat, affirmatione amice rogavit eum ut gratiam quamdam a se peteret. Galefiebatur se tunc temporis Diogenes ad solis radios, & ideo satis inciviter rogavit Alexandrum, ut recederet, nec sibi tantum umbræ faceret. Ecce quo læpetiam Christianorum colliment preces: non ignorant Deum mirabili liberalitatis excessu velle, ut omne bonum ab illo petamus, & hi petunt, ut a se recedat Deus, ut suo se modo vivere permittat, ut dividat, corporis sanitatem, victoriam inimicorum, præzientiam honoris, aut alia bona terrena sibi conferat, licet ista ad nihil aliud proficiat, nisi ut corda nostra periculo rerum terrenarum amore magis excecet.

6. Pejus adhuc agunt; qui oratione adeo abutuntur, ut res omnino peccaminosas in Dei ignominiam, & animæ suæ perniciam a Deo extorqueat fatigant, adeoque velint, Deum instrumentum ac coadjutorem esse ad suam malitiam. (*Fulg. l. 6. c. 2.*) Philippus Macedonum Rex Atheicum Legatos, licet illos a se alienos nosset, summa cum amicitia testificatione accepit, quia imo his jam ad habitum sceleris quoddam benevolentia excessu significavit, nunquid adhuc aliud a se peteret? cum ecce minus eorum accedens propius, nescio magis insolente, an inhumana libertate respondit: Omnino; *Petimus ut te sustentat.* Vox pitulosa digna; verum quid dicam? sunt Christiani qui idipsum Deum rogare videntur; hujus generis sunt faures, decutores, aut fallarii, qui certis ac superstitiosis precandis formulis bonum impotiturus suis successum exorant. Hujus generis sunt vindictivæ, qui, cum inimico nocere non possunt, Deum rogant ut illum pro se puniat, igitur caelesti comburat, aut in imam abyssum demergat. Hujus generis sunt impuri, qui petunt a Deo, non ut a blandiente sibi demonio liberentur, sed ut diabolus ille nocturnus a parentibus, aut matris non deprehendatur. Quid hoc est aliud, quam petere a Deo, ut sui ipsius sit carnifex, velut

patienter seag illis percussit, flagellari, & ipsam crucem agi permittit, & ad inferendas ipsimet injurias & opprobria auxillares præbeat manus. Deum immortalæ, quæ hæc orationis species? Quid ad ista Deus? nempe id agit, ut interdum in gravissimum orantis supplicium, quod petit, concedat, siquæ verum sit, quod S. Augustinus Tract. 73. in Joann. enunciat: Deum nonnunquam concedere iratum, quod placatus negasset. Audite an non veritati consentanea loquar.

7. Puella quædam Nobilis (Joann. Nicæni exempl. 71.) ob vitam, quam agebat, solitariam meruit a Christo ad felices vocari nuptias; quare deliberatam habebat perpetuam Deo virginis disciplinæ concedere. Verum sicut dirigitur sepe facile etiam vineasus perdit fructus, ita cum hæc puella postmodum astrictam reliquit solitudinem, accidit, ut etiam fructuosas suas perdidit cogitationes. Incepit aliquantisper stare ad fenestras, liberius prospicere, spectandam se exhibere, recipere litteras, & responsa reddere; inde quantopere sponsam antea desiderabat calescit, tantopere postea anhela baretteret quæ erat juvenis illi acceptissimus. Intellexerat forte ex aliis fortiter, quædamque sanctam Catharinam assiduis precibus veneraretur, illam per ejus intercessionem, sponsum quem optaret, obtinere posse; quare hæc cultui quamvis superstitioso, & inani quamprimum applicat animam, & continua precum importunitate Divam interpellat, ut nuptiarum suarum mediatricem esse velleret. Præsertim in sanctæ hujus virginis pervigilio validissimum precum assultu sacras ejus impetravit. At ecce; ingemiscens illa coram marmorea invictissimæ Martyris icuncula statua absque ullo impulsu in terram labitur, simulque collo ac capite truncatur. Hoc signo volebat sancta admonere Virginitatem factu maritali minime ei profuturam. Sed tantum non effecit hoc signum, ut ad saniorum mentem redierit inops concilii filia.

Quid porro? tam perseveranter precibus insistit, ut tandem desiderata gratia, sed maximo suo damno posita sit; Nam nuptias solemniter celebratis, dum sub occasum solis splendens congnatarum comitatu in domum sponsi deductur, ecce sibi descendens in domum sponsi descendit, quomodo, pede impetit, & collam, cervicemque fregit ea omnino forma, qua non ita pridem Divæ statui truncatam viderat, siquæ in limite domus præ sacro conobio electæ infelicem animam exhalavit. An non verissimum est, Deum sepe concedere iratum, quod placatus negat? quod sentendum de hujusmodi precibus, quæ ex propria, & quidem obstinata voluntate procedunt? Plus mali, quam boni post se trahant; non sunt thimiamæ rectæ calum petens, sed foetida pix, cujus non tam ardere, quam inficere proprium est. Quare quisquis sapit, precibus suis primario, ac principaliter Deum quarat, id est bona spiritualia, saltem

animæ, peccatorum veniam, tentationum vicidiam, vitiorum detestationem, & virtutum amorem, sic non errabit. Quia immo certus esse vix non poterit, quod Dominus Deus etiam cætera inferioris ordinis bona liberaliter sit additurus. Salomon solum sapientiam petit, id est tantum Deo placuit, ut non petitam solum sapientiam, sed insuper vitam, honores, divitias, continentiam pacis tranquillitatem, & omnia bona, quæ felicem possunt reddere Principem, illi abundantissime largitus sit. Sic Deus solet: manet inconcussa veritas estatum Psalmistæ: *Insuper Dominum non ministravit omnibus.* (Psal. 33.)

8. Non volo quidem prætereire, non posse plurima etiam terræ bona laudabiliter a Deo peti, ut sanitate, bonâ fortunâ, lautiore sustentationis mediâ; (S. Thom. 2. 2. q. 83. a. 6.) sed dico, ista bona cum limitatione, & conditione addita peti debere: si Deus noverit antione nostrâ profutura; alias orationi fit iniuria, & oranti grande damnum. Vis certum hæc in re regulam? amplectere consilium S. Augustini dicentis, ap. Seg. p. 3. dicit 3. n. 8. sic orandum esse, ac si omnes homines, in Ecclesiâ presentes sanctorum mei cordis inveniunt, audirent, que, quo magis precos colliment. Quanto pudore susunderetur femina orans, ne infame suum commercium erumpat in lucem, si talis petitio audiretur a marito? Quanto pudore susunderetur nurus, mortem facti imprecans, ut dedit sibi & familiæ dominari? quanto pudore susunderetur injustus orans, ut frades, quibus proximum circumvenire cogitat, sibi bene succedant? certum est neminem alta voce talia rogaturum petere: & sit Christianus, qui talia ausit petere a Deo? Jam alterius.

§. III. Denique quia desistens se tenet ex parte modo præcedendi.

9. Eheu! non exauditor a Deo; Mi Christiane, attende, an non desedus se tenent ex parte moti, quo oras, id est; an non orationi tua viva fides, firma fiducia, & præsertim perseverantia desit; perseverantia, inquam, que tantum momentu est, ut in ipsa sola sanctus Hilarius can. 6. in Matth. omnem reponat orandi efficaciam. *Obtinere in sola precum mora est.* Observa obsecro, quam insignem triginta & octo annorum spatio exereuerit patientiam languidus ille ad pascinam Hierosolymitanam decumbens, qui licet nunquam toto illo tempore commotam aquam primum intrandi, & sanitatem recuperandi gratiam habuerit, tamen a salutaris lavacri litore non recessit, neque animum despondit, donec illi Christus sit, neque animum despondit, donec illi Christus sit, in præmium indefectæ constantiæ sanitate restituit. *Videat nos, exclamat hic S. Chryostomus, vel decem dies orationibus vigilanter non excedimus, jam desistimus.* Est forsitan aliquis pravos consuetudinis veterno languidus, qui pro ea desideranda aliquot vicibus Dei & sanctissimæ Dei parentis opem implorat, sed quæ adverteit, præparentis suus nondum exaudiri, jam ab infideli animo revocat. Non ita, mi Bode, noli tam cito

desedere, quotidie ferventius instat, & clama, cum fere in modum, quo nauta, utat contrariis pelagi fluctibus a portu repellatur, & resumptis viribus & vocibus navim ad desideratum litus propellatur. Postquam Deus Macro promissit prolem, non illum desit, nisi post continuam virginis anorum obsecrationem: & tu vis Deum supplicationes tuas vix dum lectas expedire, tuique libellis supplicibus ad illum directis, quasi ad famulam aliquem datis, audes addere: *cito; cito;* non sic cum terra principibus agit, quanto magis cum Rege cælesti? *Obtinere in sola precum mora est.*

10. Sed quare Deus, siquidem exaudire vult, gratias suas tamdiu differt? Mi Christiane, noli nimium sapere; Dei judicia non exploranda, sed adoranda sunt. Nihilominus custoditanti tue quodammodo satisfactam, non alium in finem nisi ut perseverantiam in oratione tibi persuadeam. Deus nonnunquam supplicationes nostras suspendit, ob duos fines, propter se ipsum, & propter nos. Propter seipsum, quia ex orationibus nostris iterum iterumque repetitis maximam capit delectationem. Quare Mater aliqua conficta manu tenet bellaria, nec illa statim dilecto porrigit filio licet toties & tam amabiliter rogata? quia amat illum, gaudet, si filiolus mille modis sibi blandiatur, & pugnam inobis manibus aperire conetur. Hunc ad modum Deus facit; videt te orando gratissimum sibi fidei præstare obsequium, patenterque fiduciam, amoris, humilitatis, obedientiæ, aliorumque virtutum actus exercere; ideo pugnam aliquandiu confictam tenet, ut distius possit gratissimus id genus actibus delectari, dicente sancto Anselmo, l. de mans. cratic & lib. ment. *Dissimulat audire petentem, ut faciat perseverantem.*

11. Alterum motivum, propter quod sepe Deus gratiam petitam diu differt, est ut spiritum in oratione nostra magis inflamet; diurnitate enim nostræ desideria accendantur. Sponsa in Cantico vehementer conqueritur, quod sponsum per noctem quæserit, & non inveniret, denique impetis verbis ac vocibus exclamatur: *Revertere dilecti mei; Revertere;* (Cant. 3.) cur ego abscondit te sponsum? profecto non alium in finem, nisi ut aviditatem querendi magis promoveret, id quod revera consecutum est, cum sponsa de nocte surrexit, publicum non exhorruit, civitatem percurrit, obvios vigilis interrogavit, & demum nullo timore, nulla difficultate, nullo tempore quietis amore ab investigando dilecto retineri se permittit. Ita annotat S. Bernardus iniquens, serm. 76. in Cant. sponsum ad vocem sponsæ non statim reversus est, ut desiderium crescat, ut probatur officium, ut exereatur negotium amoris. Sic Deus hodie dum solet, est sortis lætemia, quæ filiolum in brachiis tenens accerit templum, hunc tenerrime amplexatur, hunc rilu blanditur, hunc nunc ledere, nunc fuggere, nunc salutare, nunc comrola precatoris ludere sinit, interea tamen cum

aliis precatoris globulos annumerat, nec meminit se potius aliorum preces turbare, quam comitari. An hæc talis orationem flatum exaudire debet Deus? plane non; oportet executionem suspendere, donec cor in peccando tam frigidum prius inflammeret, discique cum Deo ferventius, quam inter infantiles neqas agere. Experientia docet, corpos inter domesticas parietes educatos, cum ex vase ob nimiam ejus profunditatem aquam haurire non possent, collectos hinc inde lapillos incisile, donec aqua ascenderet. Ecce modum gratias quasi a longæ Divinæ Misericordiam offitas obtinendi; desideria tua concerva, tot tantaque preces, submissiones, deprecationes in fontis hujus sumptu compta, ut denique considerata consolationis aqua ascendente potioris. *Servate tibi Deum,* inquit S. Augustinus, serm. 5. de Verb. Dom. quod non vult cito dare ut tu discas magna magno desiderare.

12. Epilogus. O felices nos, si tali modo ad Deum recurreremus, ut neque ex parte orantis, neque ex parte orationis, neque ex parte methodi orandi ulius poneretur obex; jam pridem Deus totam hujus terre superficiem sua liberalitate inundasset. Non ipsi beneficus cæli cataractas nostris manibus obleramus aut quia plane non petimus, aut quia vera bona non perimus, aut quia non bene petimus. Quando simul omnes in templo ad recitandam sanctissimæ Virginis coronam conveniant, & ea, que possent devotione unanimiter orarent, quæ non a tam pia Matre gratias consequeretur? verum, cum ibi quidam obicit, alius cum altero militat, alius colloquitur, alius ridet, alius dormitat, alius tergum altari obvertit, alius quasi pro brevio curreret, alius citius preces deproperat, aut ægre ferent, si Deus his precibus non annuat? plane ægre ferre non possunt, quia ipsi in culpa sunt, quod vacuis manibus revertantur. Quare mi Christiane, bene incaluit tibi habe monitum Ecclesiastici, c. 17. *Stas in serpe propolisius & orationis Altissimi Dei.* Quid innotuit per vocem ista? indicatur, quod in orationis studio vigil esse, & tota tua continuis precibus infirmare debes, quæ de lecto surgens, & vesperi decumbens noli orationis oblivisci, domum exiens, templum intrans ora, in mediis etiam libroribus orare nunquam desine, præsertim cum incrementa Deo litatur hostia cor totum effunde, nec desice, donec te exaudiendum sentias. Quod innotuit per vocem *Altissimi* indicatur magna sollicitas, quod creatura viliissima, qualis nos sumus, agere cum Deo, omnique hora promptum habere accessum posse. Quod denique innotuit per vocem *Altissimi* indicatur omne id, quod in præsentiarum dixi, si enim Altissimus est, oportet, ut sine omni peccati nave coram illo compareamus, si Altissimus est, ut non deceat res abjectas, pueriles, aut immitis periculosas ab eo petere; si Altissimus est, convenit, ut cum comrola precatoris ludere sinat, interea tamen cum

illum invocemus. Nota tibi hac pancta, mi Christiane, & spero verificatum iri, quod Deus in hodierno Evangelio (Luc. 11.) promissit: *Omnes qui petit accipiat, qui petit inveniat, & postulat aperietur.* Amen.

Feria III. Rogationum.

CONCEPTUS XXXVI.

De operibus satisfactoriis, & quidem de jejunio.

Bona est oratio cum jejunio & elemosyna. Tob. 12.

Jejunium multi Christiani exhorrescunt.

Um Nabuchodonosor Babyloniorum Rex urbem Hierosolymitanam armis expugnavit, prater ingens auri, argenteque spoliis avarit fecum nobiles, formosissimoque juvenes, quos cibo ac potu regio in aula sua nutriti, ac quasi saginari eum in sinem praecepit, ut post tres annos digni essent in famulatoe conspectu Regis comparere. Inter hos juvenescerant Daniel, Ananias, Misael & Azarias: (Dan. 1.) isti ergo sicut in Legge Delectant Religiosissimi: ita gentilius cibos, quorum usus Hebrais erat vitiosus, summpere avertabantur, & proinde apud Malasar, quem iusti Regis disciplinae, & morum magistrum habebant, precibus instare cogerunt, ut loco regalium ciborum legumina ad ascendum, & aquam ad bibendum sibi clam subministraret. Exhorruit ad has preces propositus, subnitulique, metuere se iram Regis, qui si vultus eorum prater spem pallidos, & macilentos conspexerit, sine dubio fraudem animadversurus, & capitis sententiam contra se laturus esset. Non acquieverunt huic responso juvenes instantius rogantes, ut decem dierum probationem secum iniret, & siquidem forma vitae detrimentum experiret, de deinde ad de voranda mensa regis edulia fore paratissimos. Accepti conditionem Malasar, indulsit illis deus eorum appetentiam meliores, & corpulentiores, quam puerorum, qui cibo regio vescabantur. Quemadmodum iste Malasar, ita & multi Christiani eodem timore lepide, ac inaniter anguntur; cum quadragesimale, aut angariale jejunium in Calendario legunt, aut illud pro enormibus delictis in confessionali sibi praecepti audiunt, jam cuticulae suae extremam imminere diem & corpusculum suum terribilem amatum ad formam macrorum hominum redigendum esse formidant, quos futura sterilitatis praevidit Aegyptius Pharo in somno praevidit. Ajat facer conscientiae arbiter: Mi adulter, mi impure foricator, mi diaboli Apostole & animarum seductor, necesse est, ut per moderatorem esum & potum libidini immonia subtrahas, & hebdomadam una vel altera vice cenam in pane & aqua captes; mox illi impelletere, & indignari & id pro status sui ac laborum condicione impossibile esse ostendunt. Non possum, non possum, habeo stomachum nimis infirmum, non

ero amplius capax ad functiones famulitii; & quae sunt similia.

Quod tamen valde est salutarium.

1. *Proposito.* Mi Christiane, garris & goggere, quidquid velis, ego tamen, dum de operibus satisfactoriis iustitiae Divinae potu poenitentiam offerendis differo, audacter replico, si serio peccatum fugere, & inveteratam consuetudinem eradicare velis, necesse est, ut orationi, quam elapsa Dominica, & hesternae die tibi persuasit, jejunium conjungas; idque tanto magis, quia ipsa oratio non subsistit sine jejunio, utpote quod S. Chrysostomus Hom. 71. ad pop. vocat necessitam orationis. Audi, quid consilii de necessitate ac utilitate jejunii tibi hodie suggerere decreverim; est autem illud, depreponitur ex Angelico Doctore, 2. 2. q. 147. a. 2. jejunium esse homini peccatori necessarium, Primo ut Deo pro peccatis satisfiat: Secundo ut concupiscentiarum reprimatur; Tertio ut mens ad castitatem elevetur. En materiae, in divisionem. Incipiamus a primo. Favete.

§. 1. *Primo, quia Deo pro peccatis satisfiat.*

1. *Castriatio.* Jejunium duplex est, morale & naturale: *Morale* est abstinentia a vitis & victorium illecebris, *Naturale* est abstinentia a cibis seu per Ecclesiam praeccepta, seu voluntaria assumpta: Jam die, mi Christiane, coepus conditionis ac status? Jam opifex, sum agricola, sum famulus, sum ancilla; Nonne tu illius es farinae, ut abstinentiam a cibis quantumcumque nimis duram, & vix non impossibile esse censas? Ominio; Age ineamus pactum & quasi pacificationem; si tu observes jejunium morale, ego moderatissime a te requiram jejunium naturale, id est, si mihi appromittas, quod oculis tui velint jejunare continendo se a periculo- sis aspectibus, si mihi appromittas, quod aure tuae velint jejunare declinando scuriles ac detraharis discursus, si mihi appromittas, quod lingua tua velint jejunare abstinendo a scandalosis discursibus, ac cantilenis, si mihi appromittas, quod manus tuae velint jejunare non attractando rem alienam, si mihi appromittas, quod pedes tui velint jejunare non excurrendo diei aut nocti ad perversa confortia; si id, inquam, mihi appromittas, minus tibi vitio vertam, si stomacho tuo pactum liberaliorum indulgeas. At quoniam visum, quod sensibus ac membris omnibus fit impudens ac lascivus, & eaque vitae licentia consuetudinem vitiorum quasi ferream contraxeris, dico, corporis castigationem per jejunium tibi pro emendatione vitae ac salute esse summpere, ac indispensabilem necessarium.

2. *In primis jejunium est hominis peccatori necessarium, ut offensus Deo pro offensus satisfiat, illudque ira peccatis promerita mitigetur.* Hunc in sententiam S. Chrysostomus, Hom. 1. de jejunio, quia peccati. Corallium, quod intra aqvas molle accerere est, dum sub calidi aspectum ex-

extrahitur, instat lapidis indurefcit: Parem in modum veri poenitentes, utut antea voluptatum aquis fuerint emolli, dum oculos versus caelum erigunt, & longinam Dei patriciam benignitatem contemplantur, virtuosam illam duriciem, severitatemque induunt, qua Deum placant. Illustre hujus rei exemplum habemus in Niavivis; (Gen. 3.) quamvis enim Deus fidem suam obligarit, quod sceleratam urbem post quadraginta dierum intervallum certo fit everfurus, tamen miserum illorum est, cum praedicaerunt jejunium.

3. Porro hac ipsa placatio irati Naminis, prout Theologis, Alctifque indubitatum est, in hac prokidentia non fit, sine recuperatione gratiae Divinae; gratia autem Divina non alio efficaciori remedio, quam jejunio recuperatur. Insipicimus Scripturam; (1. Reg. 4.) Israelitiz aliquando contra Philistaeos, hostes capitales in praesum progressi sunt, sed infelici successu; quippe quatuor Israelitarum millia trucidata, ceteri in fugam dispersi sunt. Miserunt ergo in oppidum Silo, & indeque offerri iusserunt arcam Domini, quam sibi in expugnatione urbis Jerichuntinae, & in omnibus suis praesulis prodigiis opem tulisse noverant. Adfert Arca; jam redintegrato praesulo Philistaeo rursus aggrediuntur, sed infortunatior, quam antea, exitu; triginta millia occubuerunt, & ipsa Arca ab hostibus capta est. Deum immortalium quae causa est tanti infortunii? nimirum Israelitae per sua peccata adeo se indignos reddiderunt Dei adjutorio, ut meriti sunt hostibus in praedam, & opprobrium cedere. Quid porro factum est? Arca Domini in regionibus gentium terribilia operari coepit prodigia? quippe in templo Dagon prostravit, confregitque idolum, Azotios pudendis morbis ac muribus afflixit, ex Bethlamitis, qui arcam curiose inspexerant, quinquaginta hominum millia morte percussit; ideo illam Philistaei ad suos remittere decreverunt, quod & res ipsa fecerunt. Sed quando, quo tempore rediit Arca ad Israelitas? Et tempore, teste Scriptura, quo illi convenientes in Masphat haulam aquam haurerunt in conspectu Domini, & jejunaverunt in die illa, atque dixerunt tibi: Peccavimus Dominus. (1. Reg. 7.) Quid nobis innuitur per hanc Scripturam Historiam? Nota, per Arcam significatur gratia Dei, quam tu, mi Christiane, quanto frequentius praesulo contra infernales inimicos cadis, tanto magis magisque amittis. Sed quomodo amissa recuperanda est? Debes idem facere, quod fecerunt Israelitae; effundere aquam, tate, quod peccaveris, jejunare; per has enim tres actiones Cornelias Lapidie (hic v. 6.) intelligit tres partes poenitentiae, videlicet per effusionem aquae *castriationem*, per verba peccavimus Dominus *confessionem*, per jejunium *satisfactionem*. Eni gratia Dei per peccatum perditam non recuperatur sine jejunio, consequenter sine jejunio Deus non placatur, id quod prima parte erat probandum.

Clavis Specul. Catech. Conc. Tom. II. Pars II.

§. II. *Secundo, quia concupiscentiam domat.*

6. Deinde ad mentem Angelici Doctores jejunium est homini peccatori necessarium, ut carnis concupiscentiae franeur, quae, quoties reiteratur peccatum, toties insolentius contra naturam rebellat. Et in hunc sensum iterum enunciat S. Chrysostomus (loc. cit.) *Jejunio nos peccata Patriarcha Abraham propter immoderatos Ismaelis, peulantis pueri lusus e domo ejecit Agar matrem ejus, quare te adeo parcam ac illiberalis exhibes erga inopem foeminae? scitur utique, quod numerosis oculum, & boam armentis sis admodum dives; scitur quod in Geraris peregrinatus a Rege Abimelech pretiosissimis muneribus fueris cumulatus; scitur quod in die ablatationis filii tui Isaac splendidissimo convivium paraveris: cur ergo splendidum paulo ante dilectae huius aum remunerationem, quom panem & aquam indulges? Relinquamus litteralem, & consulamus sensum allegoricum, quem nobis indicat S. Antonius Paduanus, ap. Speranz. script. fel. panct. 24. Agar in sua interpretatione idem significat, ac *foemina insata*, consequenter denotat carnalem voluptatem, qui in commestationibus, & ebrietatibus quasi quoddam festum sibi imaginatur. Vis, ut insolens hanc ancilla & domo corporis tui ejicitur? tractanda est pane, & aqua, mortificanda est jejunio, vigiliis, maceranda est caro, ut scilicet bidini subtrahatur materia. Necesse est, ut Abraham sis, si caro tua Agar fit.*

7. Ut res clarius pateat, loquamur per similitudines: (Sanctus p. 5. c. 7.) Ponamus artem manitissimum obfideri, quam inimici peritaciter defendunt: Agruntur muri & aggeres, evertuntur turres & munimenta, & tameo hostes nil minus quam dedicationem cogitant. Quid factu opus; expeditissimum remedium erit, si arx fame cogatur; prooccupanda sunt omnes viae & aditus, ne quidquam annonae praesidiarii militibus subventat, & sic coacti paulo post in arbitrium obfidentium concedent. Rebellis caro est hostis pertinacissimus, quamvis cillitius, flagris & loris in illum Lavalis, atque pro obtinenda victoria preces jaculatoris nescio quot & quantas ad Deum mittas, sepe nihil efficit: quid agendum? jejunio, inedia premedus est, ut jago sese submittat: id si facias, gratulabitur tibi victoriam S. Augustinus, dicitque, ap. Seg. p. 3. dicit. 20. n. 9. *Jejunium praesulum corruptis spiritibus subicit.* Ad aliam similitudinem; Ponamus ex infortunio coortum esse incendium, & jam proximas vicini mhi ades conflagrate; in hoc casu per Leges mihi licitum imo necessarium est vicini mhi ades deltruere & labruere, ne ignis latius sese distendens meam quoque corripit. Corpus & anima sunt vicini conjunctissimi, si igitur corpus turpibidinis igne ardeat, & jamjam in ipsam animam nocentissimas flammis propagat, omino necessarium est,

